

KOUVOLLA

Kouvolan kaupungin rakennusten suunnitteluohjeet

Esteettömyysfoorumi 26.3.2025

Kouvolan kaupunki, tilapalvelut

- Tilapalvelut on osa Kouvolan kaupungin organisaatiota.
- Tilapalvelut huolehtii Kouvolan kaupungin **tilojen toimivuudesta, toimitilakäyttäjien asiakastyytyväisyydestä** ja vastuullaan olevan toimitilavarallisuuden **ylläpidosta** elinkaariajattelun pohjalta sekä **vastaa omaisuuden arvon säilymisestä ja kehittämisestä**.
- Tilapalvelut vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymän rakennusinvestointi- ja perusparannusohjelman mukaisten hankkeiden **rakennuttamisesta**.
- Tilapalvelut toimii koko konsernin **kiinteistöasioiden asiantuntijana**.

Esteettömyys rakennusten suunnittelussa

Esteettömyys on ihmisoikeus ja edellytys sille, että vammaiset henkilöt voivat elää itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla.

Rakennetun ympäristön esteettömyyslainsäädäntö perustuu YK:n vammaisyleissopimukseen, jota toimeenpannaan kansallisesti rakentamislaisissa ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa rakennuksen esteettömyydestä.

Rakentamislaki 2025

35 §

Esteettömyys

Rakentamishankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, ikääntyneiden, vammaisten ja liikkumis- ja toimimisesteisten henkilöiden kannalta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa uuden rakennuksen rakentamista, rakennuksen korjaus- ja muutostyötä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta koskevia tarkempia säännöksiä:

- 1) rakennuksen sekä sen piha- ja oleskelualueiden kulkuväylien ja tilojen esteettömyydestä;
- 2) tasoeroista;
- 3) kokoontumistilojen ja majoitustilojen esteettömyydestä.

- Aiemmin voimassa olleessa Maankäyttö- ja rakennuslaissa ei asia ole näin yksiselitteisesti.

→ Asetukset

→ Paljon eri oppaita ja ohjeita

Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä (241/2017)

- Laki ja asetus asettaa vähimmäisvaatimukset rakennushankkeeseen ryhtyvälle.
- Sovelletaan uudisrakentamisessa sekä korjaus- ja muutostöissä (siltä osin kuin esteettömyyden parantaminen on rakennuksen ominaisuudet sekä toimenpiteen laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista).
- Liikkumis- tai toimimisesteinen henkilö keskiössä
 - Ovien leveydet, kulkuväylät, kynnykset jne.
 - Ei kuitenkaan ota kantaa tilojen väriytykseen, valaistukseen, opasteisiin..

Asetukseen tulossa muutos?

- Asetuksen muutos ollut lausuntokierroksella 2024, piti tulla voimaan 1.1.2025.
 - Asetus on päivitetty vain terminologian osalta ("Rakentamislaki")
- Ympäristöministeriön julkaisu 2024:16. Esteettömyysasetuksen toimivuusarviointi
 - Voimassa olevan asetuksen puutteina on lausuttu olevan mm.
 - Konkreettisia esteettömyysasetuksen puutteita ja soveltamishaasteita
 - Aistiesteettömyys
 - Tulkinnanvaraisuus korjausrakentamisen osalta
- Seurataan muutoksen etenemistä!

Lisäksi esteettömyyden suunnittelua ohjaa

- YM:n asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta (1007/2017)
 - Esimerkiksi: Tilan hahmottamisen helpottamiseksi tarvittavat tummuuskontrastit
- YM:n asetus rakennusten paloturvallisuudesta (848/2017)
 - Esimerkiksi: Uloskäytävien ja niihin johtavien tilojen ovien tulee olla hätätilanteessa helposti avattavissa.
- Ohjeet (joita lukuisia!); Ympäristöministeriö, Rakennustietosäätiö (RT-kortit), Suomen Standardoimisliitto, Invalidiliitto, Opetus- ja kulttuuriministeriö, liikunnan lajiliitot...

Tilapalveluiden ohjeet

- Suunnitteluohjeiden tarkoitus on tarkentaa tilaajan tahtotilaa ja antaa valmiita työkaluja suunnittelijalle, jotta toteutus huomioi tilaajan tavoitteet.
- Talotekniikan suunnitteluohjeet ovat olleet käytössä jo muutaman vuoden.
- Rakennustekniikan osalta suunnitteluohjeet ovat työn alla. Muuttunut lainsäädäntö vaatii luonnoksen päivityksen ja käytännössä ohjeet ovat olleet kohdekohtaisia.
 - Ohjeistus on tarkennus suunnittelijoille, mutta lisäksi myös sisäinen toimintaohje on päivitettävä; miten ja missä vaiheessa esteettömyyden toteutuksen vaatimukset tulee huomioida.
 - Tilojen tulevalla käyttäjällä iso rooli; mikä on tarve?

Esimerkki

- **Asetus:** Oven yhteydessä ei saa olla tasoeroa tai kynnystä, ellei se ole ääni-, kosteus- tai muiden vastaavien olosuhteiden vuoksi välttämätöntä. Tällöin kynnys tai tasoero saa olla enintään 20 millimetriä korkea, ja kynnys on muotoiltava siten, että sen voi helposti ylittää pyörätuolilla ja pyörillä varustetulla kävelytelineellä.
- **Ympäristöministeriön ohje:** Jos on välttämätöntä tehdä kynnys, sen ylittäminen pyörällisellä apuvälineellä on helpompaa, kun kynnyksen särmät on viistetty tai kynnyksen materiaali on joustava.
- **Tilapalveluiden ohje:** Noudatetaan asetusta sekä YM:n ohjetta. Kynnyksen tarve ääniolosuhteiden vuoksi pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan ovesta alaslasketuvalla dB-reunalla. Jos muuten kynnys on välttämätön, tulee sen olla mahdollisimman matala ja reunat viistettyjä tai materiaalin tulee olla joustava.

Esimerkki

- **Asetus:** Kulkureitillä olevat luiskat, askelmat, kynnykset ja tasoerot on osoitettava selvästi valaistuksen ja pintojen tummuuserojen tai huomiomerkintöjen avulla.
- **Tilapalveluiden ohje:** Noudatetaan asetusta. Talotekniikan suunnitteluohjeen mukaisesti valaistuksen suunnitteluarvot kohdalleen. Askelmien reunat, kynnykset sekä luiskien alku- ja loppupäät tulee huomioida materiaalivalinnoissa siten, että nämä erottuvat selkeästi.

Esimerkki

- **Asetus:** Pukuhuone-, pesu-, sauna- ja uima-allastiloista osan on sovelluttava liikkumis- ja toimimisesteiselle henkilölle.
- **Tilapalveluiden ohje:** Noudatetaan asetusta sekä ko. rakennuksen käyttötarkoituksen mukaisia ohjeita tilan esteettömyydelle sekä esteettömien tilojen määrälle. Lisäksi huomioidaan toimintaesteisyyden näkökulma; tilojen materiaali- ja värivalinnat kuin pintojen heijastusominaisuudet ja toimiva valaistu toteutetaan toimintaesteiselle soveltuvaksi. Esimerkiksi: Suihkupisteen taustaseinä sekä lattia korostevärillä (kontrasti ei kuitenkaan saa olla liian suuri), pintamateriaalit mattapintaisia, valaistus oltava säädettävissä.

Miten onnistutaan kaupungin tilojen esteettömyydessä?

1. Lisätään omaa tietoutta esteellisyyden kirjosta ja näiden huomioimiseen olemassa olevista työkaluista.
2. Vaaditaan tiloja tulevan palvelun edustajia määrittämään tarvittava esteettömyyden taso jo tarveselvitysvaiheessa. Määritetään esteettömyysvaatimusten tarkoituksenmukaisuus yhdessä käyttäjien kanssa.
3. Teetetään esteettömyyskartoituksia ja huomioidaan tehdyt havainnot.
4. Tehdään yhteistyötä kokemusasiantuntijoiden, vammais- ja vanhusneuvoston edustajien sekä kaupungin sisäisten esteettömyysasiantuntijoiden kanssa.
5. Varmistetaan, että myös kohteessa käytettävät suunnittelijat ymmärtävät esteettömyyden oikealla tavalla ja kantavat vastuunsa.
6. Viedään tarve suunnittelupöydälle ja toteutussuunnitelmiin.
7. Varmistetaan, että rakentaminen vastaa suunnitelmia, tarvetta ja tahtotilaa.

A photograph of two men in high-visibility yellow and grey safety vests. The man on the left has a beard and is looking towards the man on the right. The man on the right is gesturing with his hand while speaking. The background is a blurred outdoor setting with trees and a building.

KOUVOLA

Kiitos!

Kouvola kaupunki, Tilapalvelut
Rakennuttajapäällikkö Anneli Vartiainen
tilapalvelut@kouvola.fi